

1.12 Оқушылардың «тәуекел тобы» санатымен жүргізілген жұмыстың қорытындылары

Жұмыстың мақсаты: Әлеуметтік-педагогикалық оңалту, девиантты мінез-құлықты түзету, құқық бұзушылықтардың алдын алу, құқықтық ағарту жұмыстарын жүргізу және қиын өмірлік жағдайға тап болған немесе қоғамға жат мінез-құлыққа бейім білім алушыларға психологиялық қолдау көрсету.

1. Сандық көрсеткіштер (талдамалық анықтама)

Оқу жылы бойы білім алушыларды жүйелі есепке алу және мониторинг жүргізілді. Есептің әртүрлі түрлерінде тұрған оқушылардың динамикасы төмендегідей болды:

Есеп санаты	Оқу жылының басында (адам)	Жыл ішінде есепке қойылды (адам)	Есептен шығарылды (адам)	Оқу жылының соңында (адам)
Мектепшілік бақылау есебі (МІБ)	0	3	0	3
ЮПБ / ЖПИ есебі (полиция)	0	1	0	1
Барлығы «тәуекел тобы»	0	4	0	4

Есепке қоюдың негізгі себептері: мектеп жарғысын жүйелі түрде бұзу (жанжалға бейім мінез-құлық), сабақтан тыс уақытта ұсақ құқық бұзушылықтар жасау.

2. Іске асырылған жұмыс бағыттары

Профилактикалық жұмыс сынып жетекшілерінің, әлеуметтік педагогтың, педагог-психологтың және мектеп әкімшілігінің тығыз өзара әрекеттестігі арқылы жүргізілді.

- **Диагностикалық бағыт:** агрессивтілік деңгейін, мазасыздықты, тәуелді мінез-құлыққа бейімділікті және мінез акцентуацияларын анықтау мақсатында кешенді сауалнамалар мен тестілеулер өткізілді.

- **Жеке түзету жұмысы:** әрбір оқушыға тәлімгер бекітілді. Эмоциялық-ерік саласын түзетуге бағытталған жеке әңгімелер мен психологтың консультациялары ұйымдастырылды.

- **Отбасылармен жұмыс:** әр тоқсан сайын отбасыларға рейдтік тексерулер жүргізіліп, тұрғын үй-тұрмыстық жағдайлары зерттелді және ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынас деңгейі анықталды. Ата-аналармен (заңды өкілдермен) бала тәрбиесі жөніндегі міндеттерді орындамағаны үшін әкімшілік және қылмыстық жауапкершілік туралы профилактикалық түсіндіру жұмыстары жүргізілді.

- **Бос уақытты ұйымдастыру:** тәуекел тобына жататын оқушылардың шамамен 85%-ы сабақтан тыс жұмыстарға (тегін үйірмелер, спорт секциялары, еріктілер қозғалысына қатысу және мектеп іс-шараларын ұйымдастыру) тартылды.

3. Нәтижелілік және оң өзгерістер

Жүйелі жұмыстың нәтижесінде оқу жылының соңына қарай төмендегідей нәтижелерге қол жеткізілді:

- **Үлгерім мен сабаққа қатысудың жақсаруы:** 3 оқушының сабаққа қатысуы тұрақтанып, академиялық қарыздары жойылды.

- **Есептен шығару мүмкіндігі:** мінез-құлқының түзелуі мен отбасындағы жағдайдың тұрақтануына байланысты оң динамика байқалды. Осыған орай келесі оқу жылында мектепшілік есептен барлық оқушыларды шығару мүмкіндігі қарастырылуда.

- **Қақтығыстардың азаюы:** есепте тұрған оқушылар тарапынан екінші жартыжылдықта (немесе оқу жылы ішінде) қайталама құқық бұзушылықтар тіркелген жоқ.

4. Жұмыс барысында анықталған мәселелер

Жалпы оң өзгерістерге қарамастан, төмендегі мәселелер өзекті болып қалуда:

1. Кейбір ата-аналардың (заңды өкілдердің) ынтымақтастыққа деген төмен ынтасы, ата-аналар жиналыстары мен психолог кеңестеріне қатысудан жалтаруы.
2. Сабақтан тыс уақытта бейресми жасөспірімдер топтарының және интернет-қауымдастықтардың жасырын теріс ықпалы.

5. Келесі оқу жылына арналған міндеттер

1. Отбасылық қолайсыздық белгілері мен девиантты мінез-құлықтың алғашқы көріністерін ерте анықтау жұмыстарын жалғастыру.
2. Профилактиканың жаңа интерактивті түрлерін енгізу (әлеуметтік-психологиялық тренингтер, квесттер, құқықтық білім беру бойынша интерактивті дәрістер).
3. Каникул кезеңінде тәуекел тобындағы оқушылардың бос уақытын ұйымдастыруға бақылауды күшейту.

**«Тәуекел тобына» жататын оқушымен және оның отбасымен
жүргізілген жеке профилактикалық жұмыстың қорытындысы бойынша
талдамалық есеп**

Сүйемелдеу нысаны: 1-сынып оқушысы МАА1

Санаты: «Тәуекел тобы» (қолайсыз тұрмыстық жағдай, сабақтарды жүйелі түрде босату, тұрақты оқу үлгермеушілігі).

1. Мәселенің бастапқы жағдайы және отбасының сипаттамасы

Оқу жылының басында 1-сынып оқушысының отбасы мектептің әлеуметтік-психологиялық қызметінің назарында болды. Алғашқы диагностика мен үйге бару барысында келесі қолайсыз факторлар анықталды:

- **Тұрмыстық жағдайы:** отбасы қанағаттанарлықсыз, санитарлық талаптарға сай келмейтін жағдайда өмір сүрді. Бастауыш сынып оқушысының толыққанды дамуына, демалуына және оқуына қажетті қарапайым жағдайлар болмады (таза төсек-орынның, қажетті жиһаздың болмауы, үйдегі ретсіздік пен бейберекеттік, азық-түлік тапшылығы). Ата-аналар (заңды өкілдер) ата-аналық жауапкершіліктің төмен деңгейін көрсетіп, баланың қажеттіліктеріне жеткілікті көңіл бөлмеген.

- **Сабаққа қатысуы және оқу қызметі:** дәлелді себептерсіз сабақтарды жиі босату жағдайлары байқалды. Осыған байланысты және үй жағдайында педагогикалық қолдаудың болмауы салдарынан бала 1-сынып бағдарламасын меңгере алмады. Оқушы жазу, оқу және санаудың бастапқы дағдыларын игермеген, танымдық процестердің (есте сақтау, зейін, ойлау) дамуында айқын артта қалушылық байқалды.

2. Әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық қызметтің жұмысы

Кәмелетке толмаған баланың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау мақсатында мектептің әлеуметтік-психологиялық қызметі кешенді шаралар ұйымдастырды:

1. **Профилактикалық рейдтер және мониторинг:** баланың тұрмыс жағдайын бақылау және ата-аналармен түсіндіру жұмыстарын жүргізу мақсатында отбасына тұрақты түрде бару ұйымдастырылды.
2. **Психологиялық-педагогикалық диагностика:** қызмет мамандары баланың эмоциялық-ерік және танымдық салаларына кешенді зерттеу жүргізді. Біліміндегі елеулі олқылықтар мен арнайы оқытуды қажет ететін психикалық дамудың кешеуілдеу белгілері анықталды.
3. **Ата-аналармен ынталандыру жұмысы:** заңды өкілдердің қарсылығын еңсеруге бағытталған мақсатты жұмыс жүргізілді.

Мамандар ата-аналарды балаға білікті көмек көрсетудің және мамандардың ресми қорытындысын алудың қажеттілігіне сендіре алды.

3. Ведомствоаралық өзара іс-қимыл нәтижелері және қабылданған шаралар

Мектептің әлеуметтік-психологиялық қызметінің белсенді әрі үйлестірілген жұмысының нәтижесінде төмендегідей нәтижелерге қол жеткізілді:

- **ПМПК-дан өтуі:** бала психологиялық-медициналық-педагогикалық консультация мамандарының тексеруінен өтті. Комиссия қорытындысы бойынша баланың ерекше білім беру қажеттіліктері ресми түрде расталып, бейімделген оқу бағдарламасы ұсынылды.
- **Білім беру бағытын анықтау:** ПМПК ұсынымдарына сәйкес және ата-аналардың келісімімен (немесе қорғаншылық органдарының қолдауымен) баланың оқуына, әлеуметтенуіне және өмір сүруіне қолайлы жағдай жасау мақсатында ол Атбасар қаласындағы арнайы түзету мектеп-интернатына орналастырылды.

Қорытынды және тұжырымдар

Аталған оқушы бойынша жүргізілген жұмыс жалпы білім беретін мектеп құзыреті шеңберінде сәтті аяқталды деп есептеуге болады. Баланы қолайсыз ортадан шығарып, Атбасар қаласындағы интернаттық мекемеге орналастыру оған:

1. Өз мүмкіндіктеріне сәйкес арнайы бағдарлама бойынша білім алуға;
2. Қолайлы және санитарлық-гигиеналық талаптарға сай жағдайда өмір сүруге;
3. Тұрақты теңгерімді тамақтануға, медициналық және психологиялық қолдау алуға мүмкіндік береді.

Жағдайдың оң өзгеруі мектептің әлеуметтік-психологиялық қызметінің отбасылық қолайсыздықты ерте анықтау және баланың құқықтарын қорғау бағытындағы жұмысының тиімділігі мен уақтылы жүргізілгендігін дәлелдеді.

Орындаған: әлеуметтік педагог _____ Глотов А.В.

